

Nr 538

Av herr Kollberg m. fl., angående ökad frihet för kapitalrörelser från och till Sverige, m. m.

Kapitalrörelserna mellan vårt land och utlandet

Under 1960-talet kommer med sannolikhet den tendens till närmare ekonomiskt samarbete mellan länderna, vilken vi kunnat konstatera under senare år, att ytterligare förstärkas och fördjupas. Verkningarna av den ekonomiska integrationen i Västeuropa kommer att bli fullt märkbara under detta årtionde och kommer med säkerhet att kräva en stor anpassningsförmåga hos det svenska näringslivet och sannolikt också en viss omorientering av den svenska industriens produktionsinriktning. De underutvecklade ländernas problem, som nu ägnas allt större internationell uppmärksamhet, måste vidare med nödvändighet komma att tagas upp till mera ingående behandling under 1960-talet. Industrialiseringen av dessa länder kommer sannolikt bl. a. att under lång tid fordra stora kapitalinsatser från flertalet industristaters sida, och vårt land kommer härvid säkerligen också att beröras.

Sverige kan självfallet inte isolera sig från dessa nya tendenser i världsekonomin. Vårt land med dess rika men tämligen ensidiga utrustning med naturresurser är för sin försörjning i utomordentligt hög grad beroende av handelsutbyte med omvärlden. Inte mindre än mellan en fjärdedel och en femtedel av den svenska industriproduktionen går på export och värdet av utrikeshandeln per innevånare är bland de största i världen. Sveriges högt utvecklade industri är med andra ord nära sammanknuten med världsekonomin. Vill vi slå vakt om vår höga levnadsstandard är det således nödvändigt att vi kan bemästra de anpassningssvårigheter och de nya och krävande uppgifter utvecklingen under 1960-talet kommer att ställa oss inför.

En av de många förutsättningarna härför är att kapitalrörelserna mellan vårt land och utlandet blir friare än vad som nu är fallet. Det finns många skäl som talar för att friare kapitalrörelser skulle underlätta de enskilda företagens kapitalförsörjning. På kontinenten har man också beaktat dessa förhållanden, och staterna i den gemensamma marknaden har i betydande grad frigjort kapitalrörelserna mellan sig.

Den svenska industrien måste nu också ges alla de möjligheter den behöver att göra direkta investeringar i utlandet. Det gäller i första hand att stärka den svenska exportens position i de industrialiserade staterna. Särskilt betydelsefullt är det att vi håller oss väl framme på de europeiska marknaderna, främst sexstatsmarknaden.

I detta sammanhang ligger det nära till hands att med några ord beröra exportkreditfrågan. Den hårdnande konkurrensen på världsmarknaden har

som bekant medfört att exportkrediterna kommit att spela en mycket framträdande roll i kampen om kunderna. Utslagsgivande är här i första hand kredittidens längd, och i detta avseende har den svenska industrien kommit i underläge. Det är emellertid inte bara våra kortare kredittider, som begränsar de svenska exportföretagens möjligheter att hålla stängen gentemot sina utländska konkurrenter. Vårt exportkreditgarantisystem ger nämligen på praktiskt taget samtliga vitala punkter sämre förmåner än som i allmänhet gäller i utlandet. Skall industrien med framgång kunna konkurrera på världsmarknaden är det således nödvändigt att möjligheterna till långfristig kreditgivning förbättras.

Om vi skall kunna gå i land med de uppgifter framtiden kommer att ställa oss inför, måste vi vidare få in mer utländskt kapital till Sverige. Den svenska kapitalmarknadens kapacitet är för liten för att tillgodose våra egna behov och samtidigt medge kapitalexport. Den svenska industrien måste därför ges möjlighet att ta upp lån i utlandet. Det är utan tvivel också av stor betydelse att vi får till stånd en etablering av utländska företag här i landet. Härigenom får vi ju både tillskott av utländskt kapital och värdefull tillgång till utländsk teknik. Det fordras dock att vi gör Sverige betydligt mer attraktivt för utländsk företagsamhet än vad nu är fallet, bl. a. genom förändringar av den svenska lagstiftningen så att utlänningars möjligheter att här bedriva verksamhet ökas. I en rad andra länder i Europa och annorstädes görs sedan länge allvarliga ansträngningar att attrahera utländska företag. Holland är därvidlag ett särskilt belysande exempel. Genom skattepolitiska förmåner, garantier för kapitaltransferering o. s. v. har man där skapat ett lockande ekonomiskt klimat för de utländska företagen. Resultatet härav har också blivit mycket gott. Sedan andra världskrigets slut har således närmare 350 utländska företag grundat egna företag eller ingått som delägare i redan existerande industrier i Holland. Denna etablering av utländska företag har tillfört Holland betydande mängder kapital. Enbart de amerikanska industrierna, som utgör ungefär hälften av de nyetablerade företagen, hade således fram till mitten av år 1959 investerat omkring 250 milj. dollar i Holland och sysselsatte då omkring 20 000 holländska arbetare. Dessa företags produktion har vidare ökat Hollands export av industriprodukter med omkring 150 milj. dollar per år.

Den svenska lagstiftningen om utlänningars etableringsrätt m. m. har visat sig vara ett allvarligt hinder för utländska investeringar, och den utredning som nu verkställs av 1958 års näringsrättssakkunnige har en alltför begränsad målsättning. Hela rättsområdet, vilket omfattar lagstiftning av vitt skilda slag, är i behov av en omläggning, syftande till ökad liberalisering. Å andra sidan är det klart att vi bör eftersträva ökad frihet för svenska medborgare och företag att etablera sig i utlandet. Förhandlingar härom med andra stater bör bedrivas energiskt.

Under åberopande av det anförda yrkar vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära allsidig utredning om

1) sådana lättnader i lagstiftningen att ökad frihet skapas för kapitalrörelser från och till Sverige, samt

2) erforderliga författningsändringar för att bereda utländska medborgare och juridiska personer ökad frihet att etablera sig i Sverige och i samband därmed en utvidgning av svenska medborgares frihet härvidlag i utlandet.

Stockholm den 26 januari 1960

Gustaf Kollberg

Bertil Ohlin

Sven Gustafson

i Göteborg

Carl Christenson

Manne Ståhl

i Malmö